

## EVENT DESCRIPTION SHEET

*(To be filled in and uploaded as deliverable in the Portal Grant Management System, at the due date foreseen in the system.)*

 *Please provide one sheet per event (one event = one workpackage = one lump sum).*

PROJECT	
<b>Participant:</b>	7 SIHTASUTUS KESKKONNAOIGUSE KESKUS (EELC), PIC 949508266
<b>PIC number:</b>	PIC 949508266
<b>Project name and acronym:</b>	Discussions and Actions on Climate and Environment – DACE

EVENT DESCRIPTION	
<b>Event number:</b>	D 13.1
<b>Event name:</b>	Seminar on adaptation to climate change (Estonia)
<b>Type:</b>	Seminar
<b>In situ/online:</b>	<i>In-situ</i>
<b>Location:</b>	Estonia, Tallinn
<b>Date(s):</b>	Nov 22, 2023
<b>Website(s) (if any):</b>	<a href="https://k6k.ee/k6k/projektid/kliima">https://k6k.ee/k6k/projektid/kliima</a> <a href="https://k6k.ee/kohanemiskonverents">https://k6k.ee/kohanemiskonverents</a>
Participants	
Female:	47
Male:	18
Non-binary:	0
From country 1: Estonia	65
From country 2 [name]:	
From country 3 [name]:	
...	
Total number of participants:	65
From total number of countries:	1
Description	
<i>Provide a short description of the event and its activities.</i>	

## ACTIVITY REPORT

**Project:** DACE (Discussions and Actions on Climate and Environment)

**Project number:** 101081575

**Estonian Environmental Law Center (EELC)**

**WP 13** - Seminar on adaptation to climate change

### Main activities

1) Conference on adaptation to climate change "Time to adapt to climate change, but how?"

Target group: environmental organizations, policy makers, Local Governments (officials, mayors), environmentally conscious people. The event was open to public.

2) Proposals of environmental organizations regarding adaptation to climate change in the Estonian Climate Act

Target group: policy makers.

### *Conference on adaptation to climate change "Time to adapt to climate change, but how?"*

The conference took place on November 22, 2023 in Tallinn, in the rooms of the Creative Hub.

There was 65 people who took part of the conference (in-situ). In addition, the conference was broadcast live on the Delfi Green Portal, which was watched by a total of 1,076 unique viewers.

Agenda of the conference:

**12.30 - 13.00 Gathering and coffee**

**13.00 - 13.10 Introduction of the day.** Helen Sooväli-Sepping (moderator)

**13.10 - 13.40 What does science say about adaptation to climate change?**

Discussion between Tartu University geographer and climatologist Mait Sepp and Fridays for Future Estonia leader Kertu Birgit Anton.

**13.40 - 14.00 How to strategically adapt to multiple crises in cities?** Social scientist Peeter Vihma, researcher at TalTech and member of the environmental policy research group at the University of Helsinki

*Climate change will bring with it unpleasant consequences in the near future. In the conditions of chronic, overlapping crises, a reactive way of making decisions is not enough, we need strategic crisis management. Vihma introduces the "strategic crisis staff" model created on the basis of experiments carried out in Helsinki, Kotka and Tampere, which enables cities to better handle multiple crises.*

**14.00 - 14.20 How is Estonia adapting to the changing climate?** Laura Remmelgas, head of the climate department of the Ministry of Climate

**14.20 - 14.50 Refreshment break**

**14.50 - 15.10 Climate adaptation in local governments.** City planner Tõnis Arjus.

*Arjus discusses the fact that if the effects of climate change are obvious and the solutions necessary for adaptation are generally known, why are they not quickly adopted by urban planning and infrastructure building practices. Positive changes and good practices across Estonia can also be pointed out from the strands of systemic lockdowns.*

**15.10 - 15.30 Legal regulation of adaptation and climate rights.** Kärt Vaarmari, legal expert of the Estonian Environmental Law Center.

*In her presentation, Vaarmari provides an overview of how adaptation to climate change is currently legally regulated in Estonia and what climate-related rights must be taken into account by decision-makers. Also, based on the interviews conducted in the first half of this year and the country's development documents and legislation, as well as the public opinion survey commissioned by EELC, he gives an insight into the activities of the state and local governments in relation to climate change adaptation.*

**15.30 - 17.00 Estonia's steps to adapt to the future climate.** Laura Remmelgas, Tõnis Arjus, Mait Sepp, Peeter Vihma, Kärt Vaarmari, Kertu Birgit Anton, Aveliina Helm

*The panel discussion will focus on practical issues of climate change adaptation. We will find out if and how Estonia plans adaptation measures, what role local government, entrepreneurs, citizens and others play in successful adaptation in addition to the state*

**17.00 - 17.30 Questions-answers, summaries and words of thanks.**

The conference presentations can be viewed here:

<https://k6k.ee/kohanemiskonverents/vaata-jarele>

On the same page, you can also find the slideshows of the presenters.

The photo gallery of the conference can be found here:

<https://k6k.ee/kohanemiskonverents/galerii>

Selection of media coverage:

- <https://bioneer.ee/keskkonna%C3%B5iguse-keskus-kutsub-konverentsile-kliimamuutusega-kohanemisest-22novembril>
- <https://www.err.ee/1609189273/tonis-arjus-kliimakohanemisest-kohalikes-omavalitsustes>
- <https://roheportaal.delfi.ee/artikkel/120249090/jarelvaadatav-eesi-peab-muutuva-kliimaga-kohanema-aga-kuidas>

### ***Proposals of environmental associations on adaptation to climate change in the Climate Act***

Estonia is currently in the process of drafting and adopting a Climate Act. The legal experts of the EELC participated in the preparation of the positions and proposals of the Chamber of Estonian Environmental Associations (EKO) for the draft of the Climate Act. The positions also included proposals to regulate adaptation to climate change in the Climate Act. The proposals mainly concerned:

- the need for a climate change adaptation strategy,
- a proposal to prepare a climate risk assessment report every 8 years,
- a proposal to prepare an adaptation monitoring report every 4 years,
- obligation for administrative bodies to take into account the goals defined in the climate change adaptation strategy when preparing planning and making administrative decisions.

The proposal in the field of adaptation also concerns the obligation of local governments to prepare climate and energy plans. The input received at the adaptation conference was also taken into account when preparing the proposals.

The proposals were submitted to the Climate Ministry on 19.04.2024 and can be found at:

[https://media.voog.com/0000/0042/0647/files/6189%20EKO%20otepanekud%20klimaseadusse%20eel%C3%B5u%20teksti%20kohta\\_struktur.docx.pdf](https://media.voog.com/0000/0042/0647/files/6189%20EKO%20otepanekud%20klimaseadusse%20eel%C3%B5u%20teksti%20kohta_struktur.docx.pdf)

In addition, the legal experts of the EELC also participate in the work of the legal working group of the Climate Act and sent on 08.04.2024 positions on the issues of the working group, which also included proposals for addressing the aspect of adaptation to climate change in legislation.

## TEGEVUSARUANNE

**Projekt:** DACE (Discussions and Actions on Climate and Environment)

**Projekti number:** 101081575

**Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK)**

**WP 13 – Kliimamuutuste kohanemise teemaline seminar**

### Peamised tegevused

- 1) Konverents kliimamuutustega kohanemisest “Aeg kohaneda kliimamuutusega, aga kuidas?”  
Sihtrühm: keskkonnaorganisatsioonid, poliitikakujundajad, KOVid (ametnikud, vallavanemad), keskkonnateadlik(um) inimene. Sündmus oli avatud kõigile huvilistele.
- 2) Keskkonnaühenduste ettepanekud kliimamuutustega kohanemise kohta Eesti kliimaseaduses  
Sihtrühm: poliitikakujundajad.

### ***Konverents kliimamuutustega kohanemisest „Aeg kohaneda kliimamuutustega, aga kuidas?“***

Konverents toimus 22. novembris 2023. a Tallinnas, Kultuurikatla ruumides.

Konverentsil osales kohapeal 65 inimest. Lisaks tehti konverentsist otseülekanne Delfi Roheportaalis, mida jälgis kokku 1076 unikaalset vaatajat.

Konverentsi päevakava:

**12.30 - 13.00 Kogunemine ja kohv**

**13.00 - 13.10 Päeva sissejuhatus.** Helen Sooväli-Sepping

**13.10 - 13.40 Mida ütleb teadus kliimamuutusega kohanemise kohta?** Arutlevad Tartu Ülikooli geograaf ja klimatoloog Mait Sepp ning Fridays for Future Eesti eestvedaja Kertu Birgit Anton

**13.40 - 14.00 Kuidas linnades multikriisidega strateegiliselt kohaneda?** Ühiskonnateadlane Peeter Vihma, TalTechi teadur ning Helsingi Ülikooli keskkonnapoliitika uurimisgrupi liige

*Kliimamuutus toob endaga lähitulevikus kaasa ebameeldivaid tagajärgi. Krooniliste, kattuvate kriiside tingimustes ei piisa reageerivast otsuste tegemise viisist, vajame strateegilist kriisireguleerimist. Vihma tutvustab Helsingis, Kotkas ja Tampere läbi viidud eksperimentide põhjal loodud „strateegilise kriisistaabi“ mudelit, mis võimaldab linnadel multikriisidega paremini hakkama saada.*

**14.00 - 14.20 Kuidas Eesti muutuva kliimaga kohaneb?** Kliimaministeeriumi kliimaosakonna juhataja Laura Remmelgas

**14.20 - 14.50 Värskenduspaus****14.50 - 15.10 Kliimakohanemine KOVIDes.** Linnaplaneerija Tõnis Arjus

*Arjus arutleb selle üle, et kui kliimamuutustega kaasnevad mõjud on ilmsed ning kohanemiseks vajalikud lahendused üldjoontes teada, siis miks linnaplaneerimise ja taristu rajamise praktikad neid kiiresti omaks ei võta. Süsteemsete lukustuste kiuste saab välja tuua ka positiivseid muutusi ning häid praktikaid üle Eesti.*

**15.10 - 15.30** Kohanemise õiguslikust regulatsioonist ja kliimaõigustest. Keskkonnaõiguse Keskuse õigusekspert Kärt Vaarmari

*Vaarmari annab oma ettekandes ülevaate, kuidas on kliimamuutusega kohanemine Eestis praegu õiguslikult reguleeritud ning missuguste kliimaalaste õigustega tuleb otsustajatel arvestada. Samuti teeb ta selle aasta esimeses pooles läbiviidud intervjuudele ning riigi arengudokumentidele ja õigusaktidele ning KÕKi tellitud avaliku arvamuse uuringule tuginedes sissevaate riigi ja kohalike omavalitsuste tegevustesse seoses kliimamuutusega kohanemisega.*

**15.30 - 17.00 Eesti sammud tuleviku kliimaga kohanemiseks.** Laura Remmelgas, Tõnis Arjus, Mait Sepp, Peeter Vihma, Kärt Vaarmari, Kertu Birgit Anton, Aveliina Helm

*Paneelarutelu keskendub praktilistele kliimamuutusega kohanemise küsimustele. Selgitame välja, kas ja kuidas Eesti planeerib kohanemise meetmeid, millist rolli mängivad edukas kohanemises lisaks riigile kohalik omavalitsus, ettevõtjad, kodanikud jt*

**17.00 - 17.30 Küsimused-vastused, kokkuvõtted ja tänusõnad.**

Konverentsi on võimalik järelvaadata siit:

<https://k6k.ee/kohanemiskonverents/vaata-jarele>

Samalt lehelt leiab ka ettekandjate slaidiesitlused.

Konverentsi fotogalerii on leitav siit:

<https://k6k.ee/kohanemiskonverents/galerii>

Valik meediakajastusi:

- <https://bioneer.ee/keskkonna%C3%B5iguse-keskus-kutsub-konverentsile-kliimamuutusega-kohanemisest-22novembri>
- <https://www.err.ee/1609189273/tonis-arjus-kliimakohanemisest-kohalikes-omavalitsustes>
- <https://roheportaal.delfi.ee/artikkel/120249090/jarelvaadatav-eesi-peab-muutuva-kliimaga-kohanema-aga-kuidas>

## ***Keskkonnaühenduste ettepanekud kliimamuutustega kohanemise kohta kliimaseaduses***

Eestis on hetkel käimas protsess kliimaseaduse koostamiseks ja vastu võtmiseks. Keskkonnaõiguse Keskuse õiguseksperdid osalesid Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukohtade ja ettepanekute koostamisel kliimaseaduse eelnõule. Seisukohad sisaldasid ka ettepanekuid kliimamuutusega kohanemise reguleerimiseks kliimaseaduses. Ettepanekud puudutasid peamiselt:

- vajadust kliimamuutustega kohanemise strateegia järele;
- ettepanekut koostada iga 8 aasta järel kliimariskide hindamise aruanne;
- ettepanekut koostada iga 4 aasta järel kohanemise seirearuanne;
- kohustust, et haldusorganid võtaksid planeeringute koostamisel ja haldusotsuste tegemisel arvesse kliimamuutustega kohanemise strateegias määratletud eesmärgid.

Samuti puudutab kohanemise valdkonna ettepanek, mis puudutab KOVide kliima- ja energiakavade koostamise kohustust. Ettepanekute koostamisel võeti arvesse ka kohanemiskonverentsil saadud sisendit.

Ettepanekud esitati Kliimaministeeriumile 19.04.2024 ning need leiab:

[https://media.voog.com/0000/0042/0647/files/6189%20EKO%20ettepanekud%20kliimaseaduse%20eel%20C3%B5u%20teksti%20kohta\\_struktuur.docx.pdf](https://media.voog.com/0000/0042/0647/files/6189%20EKO%20ettepanekud%20kliimaseaduse%20eel%20C3%B5u%20teksti%20kohta_struktuur.docx.pdf)

Lisaks osalevad Keskkonnaõiguse Keskuse õiguseksperdid ka kliimaseaduse õiguse töörühma töös ning saatsid 08.04.2024. seisukohad õiguse töörühma küsimuste osas, mis sisaldasid ettepanekuid ka kliimamuutustega kohanemise aspekti käsitlemiseks õigusaktides.

HISTORY OF CHANGES		
VERSION	PUBLICATION DATE	CHANGE
1.0	01.04.2022	Initial version (new MFF).